

Tietoarkistot ja open access

Arja Kuula, arkistonhoitaja
Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
Tiedonjulkistamisen etiikka - tutkimustieto ja open access.
Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan ja Tutkimuseettisen
neuvottelukunnan seminaari 3.5.2007 Helsingin yliopisto.

www.fsd.uta.fi

Esityksen sisältö

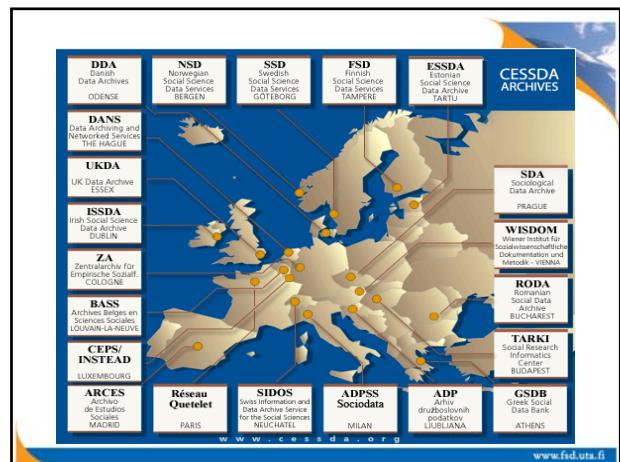
- Tietoarkistot ja tutkimusdata
- OECD:n open access –suositus
- Humanististen ja yhteiskuntatieteellisten alojen tilanne
- Tulevaisuuden mahdollisuuksia

www.fsd.uta.fi

Tietoarkistot?

- Arkistovat ja välittävät elektronisia tutkimusaineistoja tutkimus- ja opetuskäyttöön
- Pitkä perinne Pohjois-Amerikassa ja Euroopassa
- Suomessa Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto perustettu 1999

www.fsd.uta.fi

www.fsd.uta.fi

Tutkimusaineisto eli tutkimusdata OECD-suosituksessa tarkoittaa

- Ensisijaisesti julkisrahoitteisia, sähköiseen muotoon tallennettuja, tutkimustulosten pohjaksi ja validoimiseksi koottuja tutkimusaineistoja
- Sähköinen tutkimusdata voi koostua numero-, teksti-, kuva- tai äänitallenteista
- Tutkimusdata on usein tutkimuksen ns. pohja- tai perusaineisto

www.fsd.uta.fi

OECD-suositus

- Ei koske julkaisuja tai käsikirjoituksia.
- Ei koske yksityissektorin kokonaan tai osittain kustantamia tutkimusdataja
- Ei koske aineistoja, joiden avoimuutta täytyy rajoittaa luottamuksellisuuden tai salassapidon, kaupallisten intressien, tekijänoikeuksien, kansallisen turvallisuuden tai muun erityisen syyn vuoksi
- Ei koske monia tutkimusprosessin aikana kertyviä muistiinpanoja tai alustavia analyysejä eikä fyysisiä tutkimusnäytteitä tai -kohteita (esim. laboratorionäytteet tai koe-eläimet)

www.fsd.uta.fi

Tutkimusaineistojen avoin saatavuus edistää merkittävästi

- Tieteen avoimuutta,
- Vaihtoehtoisia tutkimusasetelmia,
- Tiedonkeruun ja tutkimusmenetelmien tutkimusta,
- Tutkijakoulutusta,
- Uusien, aineistojen kerääjiltä tutkimatta jääneiden aiheiden tutkimusta sekä
- Erilaisten aineistojen ja tietojen liittämistä toisiinsa.

www.fsd.uta.fi

Periaatteellisella tasolla suosituksella tuetaan

- Tutkimusaineistojen avoimuutta edistäviä hyviä käytäntöjä
- Tutkimusaineistojen avoimuuden hyötyjen ja haittojen avointa tiedottamista
- Jäsenmaiden tiedepoliittisia toimenpiteitä tutkimusaineistojen avoimuuden edistämiseksi

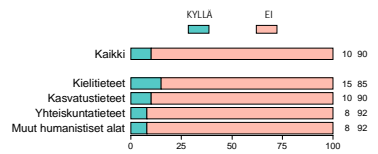
www.fsd.uta.fi

Tutkijakysely

- Miten tutkimusorganisaatioissa on nyt järjestetty sähköisten tutkimusaineistojen säilyttäminen?
- Missä määrin ja millä tavoin tutkimusaineistot ovat tiedeyhteisön jatkokäytössä alkuperäisten tutkimusten valmistuttua?

www.fsd.uta.fi

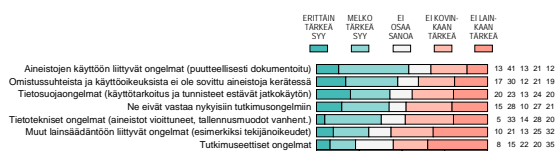
Kuvio 4. ONKO LAITOKSELLA OHJEITA TAI SÄÄNTÖJÄ SÄHKÖISTEN TUTKIMUSAINESTOJEN SÄILYTTÄMISELLE (%).

Julkisrahoitteisten sähköisten tutkimusaineistojen käyttö FSD 2006-2007

www.fsd.uta.fi

Kuvio 9. KUINKA TÄRKEITÄ ERI SYYT OVAT SILLE, ETTÄ JO PÄÄTTYNEIDEN TUTKIMUSTEN SÄHKÖISIÄ AINEISTOJA EI JATKOKÄYTETÄ OMALLA TUTKIMUSALALLA (%).

Julkisrahoitteisten sähköisten tutkimusaineistojen käyttö FSD 2006-2007

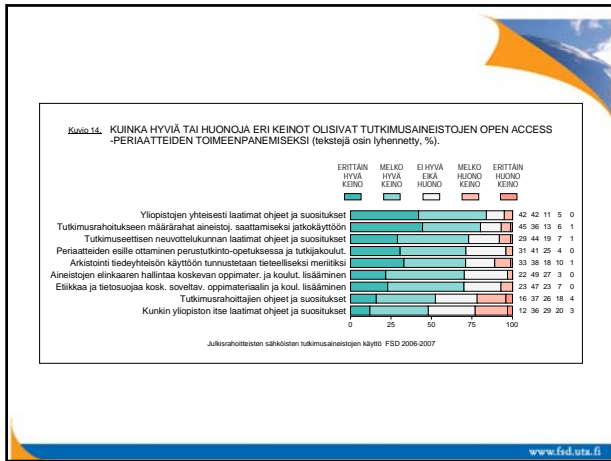
www.fsd.uta.fi

Kuvio 20. KUINKA ITSE SUHTAUTUU OMISSA TUTKIMUSHANKKEISSAAN KERTYNEIDEN SÄHKÖISTEN TUTKIMUSAINESTOJEN AVOIMUUTEEN (%).

Julkisrahoitteisten sähköisten tutkimusaineistojen käyttö FSD 2006-2007

www.fsd.uta.fi

Lisätietoja

- OECD:n suositus:
http://www.fsd.uta.fi/julkaisut/open_access/OECDsuositus.pdf
- Suosituksen suomenkielinen tiivistelmä:
http://www.fsd.uta.fi/julkaisut/open_access/OECDtiivistelma.pdf
- Tutkijakyselyn lomake:
<https://elomake.uta.fi/lomakkeet/1475/lomake.html>

www.fsd.uta.fi